

Bezbednost novinarki i medijskih radnica - Srbija, kratki pregled 2025.

Autori: Marija Babić i Rade Đurić

Ova publikacija nastala je uz podršku Ambasade Australije u Srbiji kroz Program direktne pomoći. Stavovi i mišljenja izneti ovde isključivo su stavovi autora i ne odražavaju nužno zvanične stavove donatora.

Sadržaj

- 1 Uvod i metodologija
- 2 Zaštita novinarki i medijskih radnika
- 3 Trendovi napada, pretnji i uznemiravanja novinarki – kvantitativni pregled
- 4 Onlajn uznemiravanje
- 5 Istrage napada na novinare i medijske radnike
- 6 Uticaj na novinarke
- 7 Zaključci
- 8 Preporuke

1. Uvod i metodologija

Ovaj kratak izveštaj sledi metodologiju koju je razvila mreža SafeJournalists Network (SJN) na Zapadnom Balkanu, kombinujući desk istraživanje, analizu kvantitativnih podataka iz baze SJN-a i kvalitativne uvide prikupljene kroz tri intervjuja sa tri novinarke koje su bile žrtve različitih napada tokom 2025. i fokus grupu koja je sa šest novinarki različitih profila održana u februaru 2026. godine.

Izveštaj se nadovezuje na nalaze istraživanja iz 2024. godine i pruža ažuriranu procenu za 2025. godinu, sa posebnim fokusom na primenu postojećih pravnih i institucionalnih mehanizama zaštite u kontekstu obeleženom kontinuiranim političkim pritiscima i brзом digitalnom transformacijom.

Analiza obuhvata period od 1. januara do 31. decembra 2025. godine i ispituje obrasce rizika, oblike rodno zasnovanog nasilja i diskriminacije, institucionalne odgovore, kao i njihov uticaj na profesionalni rad i psihološko blagostanje novinarki. S obzirom da nije bilo izmena zakonskog okvira, analiza se u velikoj meri bazira na statističkim podacima o napadima na novinarke iz baze SJN-a i evidenciju Vrhovnog javnog tužilaštva, kao i svedočenjima žena zaposlenih u medijima.

2. Zaštita novinarki i medijskih radnika

Zakonski okvir

U Srbiji ne postoje posebne odredbe u dokumentima koji prepoznaju specifične rizike koji se odnose na novinarkе. Međutim, generalno Krivični zakonik sadrži odredbe kojima poslove od javnog značaja u oblasti javnog informisanja smatra profesijom koja ima povećani rizik za bezbednost lica koje ga obavlja¹. Takođe, u Krivičnom zakoniku lica koja obavljaju poslove od značaja za javno informisanje, a u vezi s poslom koji obavljaju, u tri krivična dela imaju veći stepen zaštite (Ugrožavanje sigurnosti, Teško ubistvo i Teška telesna povreda). Kod pojedinih dela posebno su ugrožene žene (Proganjane ili Polno uznemiravanje).

Ustavom Republike Srbije jemči se ravnopravnost žena i muškaraca i razvija politika jednakih mogućnosti². Medijska strategija je prepoznala potrebu rodne ravnopravnosti i u Zakon o javnom informisanju i medijima je uvedena obaveza da mediji podnesu Registru medija, između ostalog, dokument kojim se predviđaju interne mere i procedure za postizanje rodne ravnopravnosti³. Takođe, Zakonom o javnom informisanju i medijima zabranjuje se svaki vid neposredne i posredne diskriminacije urednika medija, novinara i drugih lica u oblasti javnog informisanja, naročito u odnosu na njihovu političku opredeljenost i uverenje ili drugo lično svojstvo⁴.

Zakonom o zabrani diskriminacije se uređuje opšta zabrana diskriminacije, oblici i slučajevi diskriminacije, kao i postupci zaštite od diskriminacije⁵. U Srbiji je 2024. godine usvojen Zakon o rodnoj ravnopravnosti kojim se obezbeđuje ravnopravan položaj žena i muškaraca i uređuju mere koje utiču na suzbijanje i sprečavanje svih oblika rodno zasnovanog nasilja. Međutim, odmah nakon stupanja na snagu Ustavni sud je doneo rešenje kojim se privremeno obustavila primena ovog zakona do donošenja odluke ovog suda. Podneto je 8 inicijativa za ocenu ustavnosti ovog zakona⁶.

---

1 Krivični zakonik, član 112, stav 32

2 Ustav Republike Srbije, član 15

3 Ibid. Član 47

4 Zakon o javnom informisanju i medijima, član 4

5 Zakon o zabrani diskriminacije, član 12

6 Ana Krstić, Privremeno obustavljena primena Zakona o rodnoj ravnopravnosti, Otvorena vrata pravosuđa, 30. avgust 2024.

Bezbednost novinarki u praksi

Bezbednost novinarki jedno je od ključnih problema sa kojima se suočavaju već duži niz godina, međutim, u prethodnih godinu i po dana je izražen porast ozbiljnih incidenata, pritisaka, mizoginih i seksističkih uvreda. Evidencije napada na novinare koje vodi Vrhovno javno tužilaštvo predstavljaju važan pokazatelj stanja bezbednosti u medijskom sektoru. Tokom 2025. godine zabeležen je ogroman rast broja slučajeva. U tom periodu u javnim tužilaštvima formirano je 140 predmeta u vezi sa događajima na štetu novinara. U evidencijama je zabeležen veliki broj napada na novinarke (50 predmeta), a kada su u pitanju slučajevi u onlajn sferi, zabeležen je veći broj predmeta u kojima su oštećene novinarke u odnosu na novinare. Od 103 pojedinačnih lica koja su bila meta napada, 55 oštećenih lica je muškog (53,4%), a 48 ženskog pola (46,6%). Od tog broja u Posebnom odeljenju za borbu protiv visokotehnološkog kriminala formiran je 71 predmet, u odnosu na 46 pojedinačnih lica, od kojih je 20 muškog (43,48%), a 26 ženskog pola (56,52%). U poređenju sa prethodnom godinom, nastavlja se trend veće ugroženosti žena u onlajn sferi, dok je za nijansu manji broj napadnutih novinarki u realnom okruženju u odnosu na novinare. Međutim, time se problem ne umanjuje imajući u vidu da je generalno mnogo veći broj novinarki bilo meta napada u odnosu na prethodnu godinu.

U 2025. godini došlo je do drastičnog pogoršanja kada je u pitanju reagovanje nadležnih institucija na napade na novinarke. Zabeležen je veliki broj slučajeva nereagovanja policije na napade na novinarke u situacijama kada je policija prisutna na licu mesta, kao i samih napada na novinarke od strane pripadnika policije prilikom izveštavanja sa protesta i drugih osetljivih mesta. Sa druge strane, postupanje tužilaštava u ranim fazama postupka bilo je donekle zadovoljavajuće, međutim, imajući u vidu nedovoljan broj rešenih slučajeva napada, ukazuje se na nedovoljnu efikasnost i odnos institucija prema novinarima i novinarkama. Primetan je pad poverenja novinarki u nadležne institucije koje bi trebalo da štite njihovu bezbednost, kao posledica neadekvatnog i nezainteresovanog reagovanja.⁷

---

⁷ Intervjui sprovedeni u okviru izveštaja od strane Radeta Đurića i Marije Babić

Iako postoje propisi koji se tiču zabrane diskriminacije i zaštite ravnopravnosti, pa čak i određeni interni akti u Ministarstvu unutrašnjih poslova koji se odnose na postupanje prema žrtvama, nije primetna značajna osetljivost i razumevanje institucija kada je u pitanju odnos prema novinarkama i medijskim radnicama. Nadležni organi nemaju senzibilitet prema novinarkama i taj problem je još više izražen u manjim lokalnim sredinama.⁸

Podrška predstavlja ključan mehanizam zaštite novinarki koje su izložene napadima, pretnjama i pritiscima. Pravna podrška novinarkama od strane redakcije postoji samo u pojedinim većim redakcijama. Međutim, većina redakcija nema takvu vrstu pomoći. Posebno je situacija loša u manjim lokalnim medijima, koji uz jako tešku finansijsku situaciju retko mogu da obezbede tu vrstu pomoći, te se u velikoj meri oslanjaju na pomoć novinarskih i medijskih udruženja. Kada je u pitanju psihološka podrška, redakcije uglavnom nemaju ovu vrstu podrške, dok pojedina novinarska udruženja pružaju takvu podršku. Takođe, novinarska i medijska udruženja organizuju radionice koje su usmerene na unapređenje bezbednosti i primenu bezbednosnih protokola. U nekim slučajevima se ističe i nedovoljna podrška redakcije, te se napadi na novinarke koriste da bi se skrenula pažnja na ugroženost same redakcije, a ne pojedinca, dok one ostaju prepuštene same sebi.

---

⁸ Ibid.

3. Trendovi napada, pretnji i uznemiravanja novinarki - kvantitativni pregled

3.1 Ostale pretnje novinarkama

U 2025. godini novinarke su bile mete 16 različitih oblika pretnji (ostale pretnje). Ovi slučajevi obuhvataju govor mržnje i verbalne napade od strane predstavnika vlasti, različite napade u tabloidnim medijima kroz kreirane video kampanje i poruke u kojima se novinarke optužuju da su protivnice Srbije i sprskog naroda. Takođe, upozoravane su od strane pripadnika bezbednosnih službi, novinarkama su prilazila i lica koja su se predstavljala kao službena lica tražeći im dokumenta. Posebno su opasni slučajevi kada je novinarkama prećeno u lokalnim višenacionalnim sredinama.

Novinarke su bile na udaru različitih pritisaka koji utiču na njihov rad. Izložene su različitim oblicima rodno zasnovane diskriminacije, koju novinarke generalno ne prijavljuju.⁹ Takođe, protiv novinarki su podnošene tužbe koje imaju elemente SLAPP tužbi, pa čak i privatnih krivičnih tužbi kojima se zahtevaju zatvoreske kazne i zabrane obavljanja novinarskim poslom.

3.2 Pretnje po život i fizičku bezbednost

Novinarkama su u 26 slučajeva upućene ozbiljne pretnje u 2025. godini. Prećeno je direktno, na ulicama gradova i za vreme događaja sa kojih su izveštavale, putem društvenih mreža u komentarima i direktnim porukama, u mejlovima i komentarima na portalima i veb stranicama medija. Novinarkama je prećeno od strane organizovanih grupa, pojedinaca i aktivista koji su povezani sa predstavnicima vlasti, ali im je prećeno i od strane službenika policije. Najopasnije pretnje stigle su uživo, dok su novinarke izveštavale sa okupljanja pristalica Srpske napredne stranke. Prećeno je ubistvima, spaljivanjem, vešanjem, silovanjem, drugim oblicima povređivanja i nasilja, ili napadima na decu i članove porodice. Teži oblici govora mržnje odnosili su se na pretnje proterivanjem iz zemlje ili slanjem u logore.

---

⁹ Nezavisnost, Masovna diskriminacija medijskih radnica u Srbiji!, 19. decembar 2025. godine.

3.3 Stvarni/fizički napadi

Novinarke su u 2025. godini najmanje 30 puta fizički napadnute. Najopasniji napadi dogodili su se za vreme izveštavanja sa studentskih i građanskih protesta u gradovima Srbije, ali i za vreme mitinga i izbornih dana u lokalnim samoupravama širom Srbije. Te napade izvršili su pripadnici policije. Novinarke su takođe i fizički ometane u svom radu od strane policajaca. S druge strane brinu propusti u radu policajaca na samim događajima, posebno u slučajevima kada su bili svedoci napada, ali su odbijali da postupe i pruže pomoć napadnutim novinarkama.

Kategorija incidenta	Broj slučajeva		Broj slučajeva prijavljenih nadležnim organima		Broj slučajeva koji su procesuirani		Broj slučajeva koji sadrže rodno zasnovane elemente
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	
Pretnje smrću	126	29	116	25	116	25	21
Ostale pretnje	37	15	4	3	4	3	2
Stvarni napadi	113	34	49	13	49	13	12

Tabela 1: Incidenti protiv novinara i novinarki u Srbiji, 2025 ([baza podataka SafeJournalists](#))

4. Onlajn uznemiravanje

Novinarke su prijavljivale širok spektar onlajn uznemiravanja – od pretnji smrću, napadima na telo, silovanjem i drugim oblicima fizičkog nasilja, preko uvreda, kleveta i trolovanja, do sajber nasilja, lažnog predstavljanja i različitih oblika seksualnog uznemiravanja. Zabeleženi su i pokušaji preuzimanja naloga, kao i napadi na portale ili veb-sajtove medija koje vode novinarke u lokalnim sredinama. Ovi incidenti često su deo koordinisanih kampanja, što ukazuje na izrazito neprijateljsko digitalno okruženje. Posebno ozbiljan primer predstavlja pokušaj instaliranja softvera za praćenje komunikacija kod novinarki BIRN-a putem digitalnih kanala. U još jednom slučaju potvrđeno je instaliranje softverskih uređaja za praćenje komunikacije. Reakcija nadležnih institucija na ove pojave ostaje ograničena. Aktivnosti su uglavnom usmerene na pružanje podrške oštećenima i prikupljanje dokaza, dok sistemske mere prevencije i zaštite nisu dovoljno razvijene. Veliki broj slučajeva ostaje u kategoriji nepoznatih učinilaca.

Ono što je specifično za onlajn sferu jeste činjenica da velika većina pretnji sadrži elemente rodno zasnovanog nasilja i uglavnom idu uz niz mizogenih i seksističkih uvreda. Takođe, veliki broj slučajeva onlajn targetiranja novinarki prati zabrinjavajući obim pretnji, uvreda i negativnih komentara, što dodatno utiču na novinarke, kako na njihovo psihičko stanje, tako i na njihov rad.

Onlajn pretnje	Broj slučajeva		Broj slučajeva prijavljenih nadležnim organima		Broj slučajeva koji su procesuirani		Broj slučajeva koji sadrže rodno zasnovane elemente
	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	Ukupno	Žene	
Pretnje smrću	94	17	89	17	89	17	16
Ostale pretnje	13	6	1	1	1	1	2

Tabela 2: Onlajn uznemiravanje novinara i novinarki u Srbiji, 2025 ([baza podataka SafeJournalists](#))

5. Istrage napada na novinare i medijske radnike

U 2025. godini uočava se opšti pad u postupanju nadležnih, uključujući i sprovođenje istraga napada na novinare, a posebno kada su u pitanju novinarke, što ukazuje na neadekvatnost pristupa i potrebe za jačanjem mehanizama zaštite. Pored drastičnog skoka zabeleženih napada u prethodnoj godini, efikasnost institucija i nekažnjivost je postala još očiglednija. U 2025. godini od 140 zabeleženih slučajeva u evidenciji tužilaštva, u 50 su oštećene novinarke. Ukupno je samo u tri slučaja doneta osuđujuća presuda, dok je u jednom predmetu primenjen institut odlaganja krivičnog gonjenja. Samo u jednom slučaju bila je osuđujuća presuda, u kojem je oštećena novinarka Verica Marničić.¹⁰ U tih 50 evidentiranih slučajeva oštećene su ukupno 44 novinarke, dok je u odnosu na neke od njih formirano više predmeta. U 12 predmeta doneto je rešenje o odbačaju krivične prijave ili službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka. Takođe, u 3 predmeta je podnet optužni predlog, dok je u 34 predmeta postupak još uvek u toku.¹¹

Sve to ukazuje da se istrage u slučajevima napada ne sprovode efikasno i brzo. Pravosudni organi ne sagledavaju širi kontekst izrečenih pretnji i drugih dela, već se isključivo drže striktno pravnih formulacija i tužilačke i sudske prakse. Ne uzimaju se u obzir sve relevantne okolnosti slučaja, kao što su društveno-politički kontekst, teme kojima se novinarka u tom trenutku bavila, ko je uputio pretnje u konkretnom slučaju, kao ni rodni aspekt.

Još jedna oblast koja izaziva zabrinutost jeste komunikacija između novinara i kontakt tačaka u institucijama. Na pogoršanje u tom delu uticala je aktuelna društveno-politička situacija i porast napada i pritisaka na novinare.¹² Odnos i komunikacija sa institucijama generalno je lošija nego prethodnih godina, posebno imajući u vidu komunikaciju sa policijom i njihovo postupanje i napadi na novinarke, dok komunikacije sa kontakt tačkama u policiji gotovo i da nema. Situacija u tužilaštvima po pitanju komunikacije donekle je bolja, ali ipak nedovoljna.

¹⁰ SafeJournalists baza: slučaj Verice Marinčić od 26. februara 2025. godine.

¹¹ Podaci su obrađeni iz [evidencije napada](#) na novinare koji vodi Vrhovno javno tužilaštvo, zaključno sa februarom 2026. godine.

¹² Intervjui sprovedeni u okviru izveštaja od strane Radeta Đurića i Marije Babić

Podaci ukazuju da je postupanje nadležnih, naročito policije, znatno manje efikasno nego ranije, pri čemu je posebno problematično kada se radi o zaštiti novinarki. Zabeleženi su ozbiljni napadi i pretnje upućene novinarkama. NUNS je od marta do kraja decembra 2025. godine zabeležio 77 slučajeva napada od strane policije na novinare i novinarkе, neosnovanog privođenja i legitimisanja, kao i nereagovanja policije kada se nađu na licu mesta, od kojih je 26 slučajeva u odnosu na novinarkе.

Strah od seksualnog nasilja i psihološke posledice koje trpe novinarkе institucije ne vide. Jedan od problema je što institucije ne povezuju proganjanje sa bezbednošću novinarki, pa čak ispituju da li između žrtve i napadača postoji prethodna istorija emotivnih odnosa. Iznose se neprihvatljivi komentari, potpuno ignorišući vezu sa novinarskim radom, kao npr. da se “on možda malo zaljubio”.¹³

Sve to dovelo je do toga da se u prethodnoj godini još više uruši poverenje novinara u institucije policije i tužilaštva, koje i pre toga nije bilo na zadovoljavajućem nivou. Ovakav odnos dodatno narušava osećaj sigurnosti i smanjuje spremnost na prijavljivanje incidenata nadležnim organima, koji je još jedan od problema zabeleženih u prethodnom periodu. Taj problem je posebno izražen u manjim sredinama, kako zbog nepoverenja tako i zbog straha da mogu da trpe posledice zbog prijavljivanja.

---

13 Ibid.

6. Uticaj na novinarke

Novinarke se suočavaju sa izraženim osećajem nebezbednosti, budući da su često izložene napadima i pretnjama, što ima značajan uticaj na njihovo psihološko stanje. Preovladava osećaj nebezbednosti na terenu tokom izveštavanja, a činjenica da nemaju zaštitu od policije, već da su oni jedni od napadača ih još više zabrinjava i čini još više nesigurnim. To izaziva posledice po psihološku dobrobit novinarki, uz pregorevanje i psiho-fizički zamor koji donose brojni i svakodnevni napeti događaji.¹⁴

Potplaćenost, loši uslovi rada, pritisci i pretnje koje dolaze spolja, finansijska neizvesnost, izveštavanje o traumatskim događajima dovode do stresa i sindroma sagorevanja medijskih radnica i radnika, koji često među njima ostaje neprepoznat, potcenjen ili neshvaćen od strane nadređenih.¹⁵

Konstantan osećaj nesigurnosti, straha i neizvesnost, kao i svakodnevni stres i napetost kod dela novinarki dovodi do izbegavanja pojedinih tema, samocenzure, pa u nekim slučajevima i povlačenje iz novinarstva. Posebno u manjim sredinama. Međutim, kod dela novinarki to utiče na drugačiji način. Povlačenje ili zaobilaženje tema za pojedine novinarke nije prihvatljiva opcija, novinarke ne žele da taj strah definiše njih i njihov rad. Ne žele da one budu tema medijskog izveštavanja već da nastave da rade svoj posao i da se bore.¹⁶

Položaj novinarki zavisi i od drugih faktora. Finansijska neizvesnost i promena vlasnika i uređivačke politike medija ima uticaj i na novinarke. Dešava se da određeni medij prestane da postoji ili u potpunosti promeni uređivačku politiku i novinari i novinarke ne žele da budu deo takve redakcije. U tim okolnostima, novinarke su često prinuđene da iznova traže svoje mesto na dinamičnom medijskom tržištu, na kojem su resursi ograničeni i nedovoljni za sve učesnike.¹⁷

---

14 Ibid.

15 OEBS, [Analiza mentalnog zdravlja novinara](#), 2026. godine, str. 31.

16 Intervjui sprovedeni u okviru izveštaja od strane Radeta Đurića i Marije Babić

17 Ibid.

Vidljivost rada novinarki u javnom prostoru je složena i ne proizilazi uvek isključivo iz profesionalnog angažmana. U nekim situacijama vidljivost postaje veća ali se postavlja pitanje da li je to zbog rada ili nekog napada. U nekim slučajevima ipak ispravnost u radu se vidi u javnosti i upravo to jača vezu sa građanima.¹⁸

Dešavanja u društvu u poslednjih godinu i po dana ukazuju na to da se prisustvo novinarki na terenu, čak i prilikom izveštavanja sa rizičnih događaja, nije smanjilo. Iako su meta ne samo napada i pretnji, već i mizoginih i seksističkih uvreda, novinarke i dalje profesionalno izveštavaju sa takvih događaja i ne žele da ih to spreči u obavljanju posla. Postoje mišljenja da je razlog tome činjenica što u novinarskoj profesiji radi više žena.¹⁹ Međutim, ni unutar redakcija ne postoji potpuno razumevanje za ove izazove, pa je u nekim slučajevima prisutan nedostatak adekvatne reakcije.

---

18 Ibid.

19 Ibid.

7. Zaključci

Zakoni ne prepoznaju posebnu zaštitu za novinarke. Međutim, postojeća zakonska rešenja, iako bi mogla da se unaprede, kada bi se primenjivala, pružila bi dobar osnov za bolju zaštitu novinarki.

Bezbednost novinarki u 2025. godini se izuzetno pogoršala, imajući u vidu da su bile meta velikog broja napada i pretnji, napada od strane pripadnika policije i njihovog nereagovanja na napade na njih. Zatim, generalno nedovoljno efikasnog postupanja nadležnih institucija, nekažnjivost, kao i odsustvo osetljivosti institucija kada je u pitanju odnos prema novinarkama i medijskim radnicama. Sve to zajedno stvara ozbiljan rizik za njihov rad na terenu i profesionalni angažman.

Evidencije tužilaštva ukazuju na drastičan porast incidenata prema novinarkama, a veći je i broj napada na novinarke u odnosu na novinare kada je u pitanju ugrožavanje sigurnosti u onlajn sferi.

Novinarke su bile izložene velikom broju fizičkih napada tokom izveštavanja sa protesta, a neki od napadača su bili i pripadnici policije. Našle su se na meti ozbiljnih pretnji po život na događajima sa kojih su izveštavale, ali i u onlajn sferi. Bile su izložene rodno zasnovanom nasilju, prećeno im je ubistvom, spaljivanjem, vešanjem, silovanjem, drugim oblicima povređivanja i nasilja, ili napadima na decu i članove porodice. Takođe, bile su izložene različitim oblicima govora mržnje i verbalnih napada od strane predstavnika vlasti i tabloidnih medija. Bile su još i meta rodno zasnovane diskriminacije i SLAPP tužbi.

Pored pretnji smrću, silovanjem i drugim oblicima fizičkog nasilja u onlajn sferi novinarke su bile izložene uvredama, klevetama i trolovanju, zatim sajber nasilju, lažnom predstavljanju i različitim oblicima seksualnog uznemiravanja. Pretnje u onlajn sferi su praćene velikim brojem mizoginih i seksističkih uvreda i komentara. Zabeleženi su i pokušaji preuzimanja naloga, kao i napadi na portale ili veb-sajtove medija koje vode novinarke u lokalnim sredinama, ali i pokušajima ubacivanja špijunskog softvera.

Zabeležen je pad postupanja nadležnih institucija. Postupanje policije u 2025. godini direktno je doprinelo ugrožavanju bezbednosti novinarki i njihovom osećaju ugroženosti. Komunikacija sa institucijama je takođe na nižem nivou nego prethodnih godina. Istrage se ne sprovode brzo i efikasno, a nadležni ne uzimaju u obzir sve relevantne okolnosti. A poseban problem predstavlja nekažnjivost.

Sve navedene okolnosti dovele su do značajnog pada poverenja novinarki u rad institucija, što ima direktne posledice na njihovu spremnost da prijave napade i pretnje. Kao rezultat toga, beleži se povećano neprijavlivanje slučajeva, čime se dodatno otežava pravovremena reakcija nadležnih organa i adekvatna zaštita novinarki.

Kvalifikacije dela od strane nadležnih i dalje prate standardni problemi, dok sa druge strane institucije, kada su u pitanju slučajevi koji se odnose na novinarke, ne prepoznaju strah od seksualnog nasilja, kao ni psihološke posledice kojima su izložene. Primetno je potpuno odsustvo osetljivosti institucija kada je u pitanju odnos prema novinarkama.

Psihološko stanje novinarki je značajno pogoršano usled kontinuiranih pritisaka i izloženosti rizicima. U okviru redakcija nedostaje koordinisana i efektivna podrška novinarkama. Pravnu pomoć imaju pojedini veći mediji, dok psihološke gotovo da nema, a situacija je posebno teška u manjim lokalnim medijima. U velikom broju slučajeva novinarke se oslanjaju na podršku novinarskih i medijskih udruženja. Takvo stanje kod određenog broja dovodi do samocenzure, izbegavanja pojedinih tema i izveštavanja sa kriznih događaja, a u nekim slučajevima i do povlačenje iz profesije.

8. Preporuke

Imajući u vidu činjenicu da ni u jednom segmentu nije došlo do poboljšanja, preporuke iz prethodnog izveštaja ostaju u velikoj meri nepromenjene, uz proširenje koje se tiče postupanja nadležnih institucija.

Donosioci odluka i nadležne institucije:

- Imajući u vidu trenutnu društvenu situaciju preporuka je da se ne pokreću izmene zakona, posebno imajući u vidu da, iako postoji prostor za unapređenje zakonskih odredbi, postojeći zakoni pružaju zaštitu. Problem je u primeni zakona;

- Razmotriti kada se steknu društveno politički uslovi za izmene zakona (Krivičnog zakonika, Zakona o prekršajima) s ciljem uvođenja dodatne zaštite za novinare i novinarke. S tim u vezi, preporučuje se uvođenje kvalifikovanog oblika krivičnih dela Proganjanje i Polno uznemiravanje ukoliko su ista izvršena na štetu novinara;

- Nadležne institucije da u skladu sa zakonskim ovlašćenjima preduzmu sve mere kada su u pitanju krivična dela učinjena prema novinarkama i da hitno postupaju u skladu sa Obaveznim uputstvom Vrhovnog javnog tužilaštva, da efikasno sprovedu postupke uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja;

- Policija da počne da postupa u skladu sa zakonom, da reaguje u slučajevima napada na novinarke i adekvatno reaguje u slučajevima prekoračenja ovlašćenja pojedinih pripadnika policije i sprovede adekvatne krivične i interne postupke Sektora unutrašnje kontrole;

- Da postupaju u skladu sa internim aktom koji uređuje postupanje prema oštećenima, gde se posebno pominju i žene, a na koji se i sama policija referiše kao jedan od posebnih oblika podrške novinarkama;

- Ažuriranje kontakt tačaka u tužilaštvima i policijskim upravama i adekvatno postupanje u skladu sa Obaveznim uputstvom;

Medijske kuće i redakcije, novinarska udruženja:

- Edukacija unutar medijskih kuća o svim problemima zbog kojih novinarkama može biti ugrožena sigurnost;
- Izrada/unapređenje internih mehanizama koji pomažu u prevenciji bezbednosne ugroženosti i definišu korake koje treba preduzeti kad dođe do ugrožavanja bezbednosti;
- Edukacija s ciljem da se prepoznaju svi oblici diskriminacije, naročito oni suptilniji;
- Razvijati kako kroz medijske kuće, tako i kroz novinarska udruženja kapacitete pravne i psihološke podrške koja se novinarima pruža ili bi valjalo da se pruža. Trebalo bi učiniti da ta podrška bude kontinuirana i dostupna ili dostupnija novinarkama koje rade u manjim sredinama;
- Ojačati saradnju između novinarskih udruženja i organizacija koje pružaju pomoć žrtvama rodno zasnovanog nasilja, kako bi se osnažila podrška novinarkama koje su tom nasilju bile izložene;
- Insistirati na tome da država pruži adekvatnu finansijsku podršku novinarskim udruženjima kako bi ona mogla da obezbede kontinuiranu pravnu i psihološku podršku novinarkama koje su pretrpele neki oblik diskriminacije ili nasilja;
- Obavezno obavestavanje nezavisnih institucija, posebno Poverenika za ravnopravnost i Zaštitnika građana.

Šira zajednica:

- Jačanje solidarnosti među koleginicama i kolegama i upoznavanje sa primerima, i domaćim i međunarodnim, dobre prakse kako institucionalne tako i kolegijalne;
- Razvijati podršku organizacijama na lokalnu tako što će se obezbediti uslovi za finansiranje njihovih osnovnih troškova rada, tako što će se razvijati njihovi kapaciteti (kroz edukacije, strateško planiranje), osigurati održivost i nezavisnost, omogućiti podršku u zastupanju i javnom delovanju;

- U slučajevima rodne diskriminacije (npr. nejednake zarade između novinarkе i novinara za isti posao koji obavljaju) obratiti se Poverenici za zaštitu ravnopravnosti u cilju pokretanja strateških parnica;
- Raditi na umrežavanju redakcija kako stranih tako i domaćih s ciljem razmene iskustava i dobrih primera do kojih se u praksi došlo.

